

גיליון מס' 212

כניסת שבת:

ירושלים: 16:02
ת"א: 16:16
חיפה: 16:06
באר-שבע: 16:20

יציאת שבת:

ירושלים: 17:15
ת"א: 17:17
חיפה: 17:15
באר-שבע: 17:18

יריית פתיחה / אישי פרי

***

מאבק איתנים ניטש ביניהם. אבל לא, לא תשמעו שם רעמי תותחים ואף לא שריקות פגזים. תכירו את המלחמה בין הגוף לנפש. מלחמה שלא פחותה מזו של המורדים מול כוחות סוריה. הגוף החומרי והנפש הרוחנית מתגוששים ללא הרף; הראשון תאב לשווארמה. השני צמא לבבא-קמא.. המאבק הסמוי בין השניים מבעבע בקרבנו יום יום, שעה שעה. לעיתים הראשון יצליח להביס את השני ולעיתים דווקא השני ינחל ניצחון כביר. אז איך באמת יבוא השלום בין הניצים?

***

"אם בחוקתי תלכו", פותחת פרשת בחוקותי, "ונתתי שלום בארץ". במובן הפשטני מדברת התורה על השלום בינינו לשכנים העוינים מ'ג'אבל מוכבר'. אך דומה שניתן לשפוך אור חדש על ההדגש המפורסם כל-כך:

כדאי שתבינו: "שלום בארץ" - הוא לא רק סיפור ישראלי-ערבי. הוא גם סיפור ישראלי-פנימי - בלב כל אחד מאתנו! פירוש: ההתגוששות המתמדת שבין מאוויי הגוף לצימאון הנפש. אוהו, איזו התגוששות אלימה.

1. רוחניות ב'ביסלי' ו'במבה'!

בדרך לבית לבן הרמאי, חונה יעקב בהר המוריה ושם נודר: "אם יהיה אלוקים עמדי ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, ושבתי בשלום אל בית אבי וכו' וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך". ואנוכי תוהה זה עידן: לכאורה היה מן העניין שאיש האוהלים, מבקש היה חפצי רוחניות; לא מאכל ומלבוש. מהו באמת פשטם של דברים? התבינו זאת?

***

רגע לפני שנציב דרך סלולה בדרך-הילוכו של יעקב אבינו, הנה תמיהה נוספת - אותה העמיד הרב ישראל אזרחי זצ"ל, מנהל ת"ת 'שילה' הירושלמי:

"ושבתי בשלום", לכאורה אינו הולם את הדקדוק, ציין. "והשיבני בשלום", היה לו ליעקב לנדוד. הלא-כן?!

***

נפתח ביישוב התמיהה האחרונה:

יעקב מבקש לשוב "בשלום" אל בית אביו יצחק. לאיזה "שלום" הוא כוסף? למה הוא מייחל?

השבוע בגליון:

4

הבן של "רב האסירים": אחרי מיטתו של 'לוחש עין' הרע' הירושלמי

צ'ולנט ב'בצלאל': מחלק הצ'ולנט בשבת ברחובות נחלואות מדבר

3

"אבנים עם לב אדם": מחשבות בדרך למכולת השכונתית

מעולמו של הומלס: טור אורח אישי

4

הגיליון יו"ל ע"י:

"מכון בלבבי - יהדות מלב אל לב"

גיליון "פרשניית השבוע" - לאנשים שחושבים קצת יותר.

עורך ראשי: הרב אברהם ישראל פרידמן ומשפחתו. יועץ תוכן: יצחק העברי. לקבלת הגיליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867. להנצחות פנה לפל: 0527697719

1

לקבלת הגיליון במייל - שלחו בקשה ל: abyisrael@gmail.com

בגדר "פרסום הנס" (ב')

ברצוני, בראשית הדברים, לחדד דברים שנכתבו כאן בשבוע שעבר: פרסום נעשה באמצעות הרואים, אבל אין זה עיקרו ושמם. פרסום הנס - עניינו **מבחינת המדליק**, היינו - **שהוא יעשה מעשה של פרסום פומבי**. ואף אם אכן איש לא ראה את הנר, מכל-מקום זה הדליקו בחוצות, ובצורה של פרסום ובכך עצמו אפוא ישנו פרסום לנס. משכך, גם הדלקה לבד אשר נעשית בצורה פומבית וציבורית, הרי- היא קיום תכלית המצווה, גם אם לא ראוה. ונראה לחדד זאת: הלא בהדלקת נר חנוכה קלאסית שאדם מדליק בפתח חצרו הנוטה לרשות הרבים, יכול להיות בהחלט שאיש לא יביט באותם נרות (כמו לדוגמה כאשר קור עז שורר בחוץ ובודדים ברחוב). ומעתה תשאל את עצמך: כלום לא קיים את עניין 'פרסום הנס' בשעה שהעמיד את נרותיו בחוצות? ברי לנו שיקיים. שוו בנפשכם שאדם הדליק נר חנוכה בחוצות, משום שעניין זה של המצווה אינו תלוי כלל במציאות הטכנית של הרואים, אלא בעצם העמדת הנרות בצורה של פרסום. וכמו, להבדיל, פרסום חוצות, שלא מוגדר כזה בעיקר בעצם המציאות שמפורסם בחוצות.

והנה בשבת כד, א. הגמרא מסתפקת האם יש חיוב להזכיר תפילת 'על הניסים' בברכת המזון או שמא לא. ובר"ן ביאר שורשו של ספק: האם נאמר שכיוון שתכלית ההזכרה היא 'פרסום הנס' ואילו כאן הברכה נאמרת ביחיד ואין בכך כל פרסום הרי שלא יהא צורך להזכיר, או שמא לא. ויש ללמוד מעתה מהו אם-כן הצד השני - שאגב ננקט להלכה - שיועיל לקיים 'פרסום הנס' גם ביחיד - כאשר אין בכך כל פרסום וחשיפה. (ואגב, יש לעמוד על דיוק בדברי הראשונים שבתוספות ובריטב"א כתבו שמדובר על פרסום 'בביתו' ואילו בר"ן כתב שמדובר על פרסום 'ביחיד'. ההבדל ביניהם תלוי בשאלה אם יש עניין של 'פרסום הנס' בהנחה על שולחן הבית בשעת סכנה, וממילא התמיהה תתיישב).

ואפשר אולי לומר, שלעולם סוג הגדרת 'פרסום הנס' ביחס לברכה, הוא סוג של 'פרסום' לעצמו. והוא-**הגדרת הפרסום ביחס להזכרה של ברכה**, בשונה מ'פרסום הנס' של מעשה ההדלקה שטעון פרסום גדול בהרבה - עד כמה שניתן.

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

ו"בחוקותי תלכו", הוא פתרון-הקסם לסאגה הנזכרת: שלום בין הארציות - החומריות האפרורית, לבין הרוחניות העליונה תבוא באמצעות שעבוד הליכות החיים לאידיאלים רוחניים. כלומר: הפחת חיות רוחנית בארוחת בוקר או צהריים, בדמות הכרה כי אלו באים כדי להעניק לנו הכוחות לעשות רצון קוננו. ברי לנו כי עבודה קלה היא לא. כשאדם נוטה לבליסת מאכלו, לעיתים שוכח מערכיו. כעת הגוף כובל אותו במוסרותיו האדוקים. אך לא. אם רק יחפוץ, בהבזק של מחשבה, יכול להפוך את ההיבט ב-180 מעלות. שכן, כאשר חיי החומר נהפכים למנוע אנרגטי לחיי הרוח, הרי שחומריותם האפרורית מתמוססת ונעלמת. הם כבר בחיק-הרוח הנעלית.

***

"צדיקים" אלפנו חז"ל (חולין צא, א), "חביבים עליהם ממונם יותר מגופם". אמרה זו נשמעת כחידה סתומה: הלא אצל אנשי הרוח החומר העכור יתמוסס והוא אף אנטי-תזה לרוחם, והאף ייתכן אפוא שממונם חביב עליהם מגופם? פלא!

אולם נראה, שהיא הנותנת: כן, דווקא הצדיקים, אלו המצויים בעולם רוחני רווי-הוד, נוטרים חיבה לממון - הרחוק מעולמם כמטחוו-קשת. שכן דווקא דרכו, המגושם והחומרי כל-כך, יוכלו להגיע לידי תשוקתם לקדש החומר ולסוכך עליו באברתם.

ממון, בשונה מהגוף, הוא הביטוי הגס ביותר של עולם החומר. ריבואות נוהים אחריו כמסוממים ושיכורים. בריאות. ודווקא אותו ירתום הצדיק אליו, כדי שיחסה תחת כנפי הרוח.

***

יעקב קץ מחלמו נסער נרגש. "אכן יש ה' במקום הזה ואנוכי לא ידעתי", הוא מפטיר בזעזוע. איזה סוד מרעיש גילה כאן אבינו יעקב?
שגם באפיהם של "אבנים" אבירות-לב ונטולות כל חיוניות ניתן להפיח נשמת חיים רוחנית!

בדיוק מסיבה זו מבכר הוא לבקש מיוצרו סך-הכל בגד ולחם. לא עולמות רוחניים טמירים. איש האוהלים תר אחרי חפצי החיים, כי מבקש הוא להטמיע את הלך-הרוח של שם ועבר גם בשוק החיים הסואן -
"ושבתי בשלום", תבינו מעתה, איננה בקשה נפרדת כל ועיקר. היא תמצית הייעוד שמזדקר מבקשת הבגד והלחם: השלום המיוחל בין הגוף לנפש. "ושבתי בשלום".

***

עבודה זו - איננה רק נחלת ארזי הרוח. יכולה היא להיות סיסמת-חיים גם של אזובי-קיר כמונו: כשאתה רוכש חלב 3 אחוז בעוד סתם בוקר, או כשאתה עושה דרך ערב שבת קודש כדי לרכוש ביסלי או במבה לילדך הרך, אתה יכול להעפיל אל-על. לחשוב גבוה; לחשוב רוחנית. למד על מצוות החסד הגדולה שאתה מקיים בכך, כמו גם על מצוות 'עונג שבת' שאתה מנחיל לילדיך, דרך הביסלי והבמבה החומרניים! כך תזרים את היהדות בעורקיך! בשנייה של מחשבה, אתה יכול להפוך את היוצרות ולגלות את הרוח העליונה הגלומה בחומר האפרורי והעלוב! אם רק תרצה, אין-זו אגדה!

רובוט אנושי - - -

"הפעם", מפטירה לאה, "אודה את ה", ולכן היא נוקבת בשמו של בנה הרביעי הנולד לה בשם 'יהודה' (כט, לה). מהי בעצם הודאה?

שגיאה פטאלית, כך דומני, השתרשה בעולם שלנו: זה, הופך את אמירת ה'תודה רבה' לעוד אמירה לאקונית. כמו הייתה טקס יבש.

סולד אני מהטקסיים שזורקים תודה לאקונית לנהג, כאילו פיהם היה מכשיר הקלטה, או כרטיס רב-קו שאוטומטית נוקב ניקוב.

תודה - תבינו - איננה רק הודיה. היא הודאה. היא הכרה בטוב שמורעף עליך. תראה בעיניך אפוא את היגע והיזע (וגם אם לא) שעומד מאחורי פעולת ההטבה. לפיכך, איננה רק מדרכי הנימוס הנאות. כי-אם סף הטקט האנושי.

ואם באמת נביט כך גם על ה'תודה' לכורא שאנו אומרים מידי בוקר בדמות 'פסוקי דזמרה' בטוחני שנאמר זאת בצורה אחרת. לגמרי. האדישות תיעלם.

אל נא אחיי, אל נא נהיה רובוטים אנושיים!

מגיש: אלי כהנא

נקודה טובה.

צולנט ב'בצלאל'!

אם תגיעו לרחוב 'בצלאל' (הקטן), בשעה 15:30 בצהרי השבת, לא תאמינו מה תגלו שם: צולנט מהביל זיין מבושל.

"הבעיה היא לא שהמסעדות באזור פתוחות בשבת, אלא שהלבבות סגורים", אומר לפרשן השבועי המחולל והיוזם, ר' פסח רוטברג, תושב האזור. "איש לא רוצה לדבר אל השני. המטרה שלי הינה אפוא לדבר, במקום לצעוק. לפתוח מוח ולבבות. רוטברג, בן למשפחה לא דתית ששב למקורות, אומר: "חילונים לא רוצים לשמוע מה הם אמורים לעשות. צריך פה נשמה. אנחנו עם אחד ולב אחד. הצעקות רק מרחיקות". הוא מספר ש"הוא מגיש לכל אחד צ'ולנט". אתה רואה ברכה במעשי-ידיך? איזו תזונה יהודית? שאלנו אותו. "אי אפשר לדעת מה יהיה עם הבן-אדם אחרי-כן", הוא משיב. "אני רוצה שלפחות ירגיש טעם של שבת. אנחנו אומרים לאדם: 'בא תקבל אוכל חם של שבת. אני מזמין אותך לסעודת שבת'. אני רוצה שבאמת אנשים ירגישו אוזרת שבת. זה תורה של רבי נחמן", הוא נזכר, "לראות את הנקודות טובות ביהודי. אתה אומר לו: 'אתה, ביהודי, כל-כך מיוחד. מספר רגעים בשבוע אתה יכול לטעום לא רק אוכל - אלא גם נשמה. זה משהו פנימי שבטוח מעיר את הלב היהודי".

הבן של רבי אריה

השבוע הלך לעולמו שריד בניו של רבי אריה לוינ'צ"ל, רבי שמחה שלמה זצ"ל, שנודע כ'לוחש' נגד 'עין-הרע'. הנה שיחה שקיים בעבר כותב השורות עם המנוח ובה גילויים מרתקים * "יציאתו עושה רושם"

"הצהלה אז הייתה בעיצומה. הניצחון במלחמת ששת הימים היה חד וצלול, אבל אבא פקפק בניצחון הזה: 'מי יודע מה יחכה לנו. עכשיו שמחים, אך מי יודע מה יהיה אחר כך..' התבטא אז אבא". כך מספר לנו לראשונה הגאון רבי שמחה לוינ'צ"ל, שריד בניו של הצדיק הירושלמי ו'רב האסירים', רבי אריה לוינ'צ"ל, במענה לשאלת יחסו של אביו למדינת ישראל, ערב יום העצמאות ה-64 להקמתה. "בכלל, אבא לא היה 'חסיד' של המדינה. העיקר אצלו היה חסד ומעשים טובים".

"זה כבר מקדמונים". הרב שמחה שלמה לוינ'צ"ל.

הרב לוינ'צ"ל נזכר בימי טל ילדותו, כאשר שהיה מתלווה לאביו הגול בדרך לבית החולים למצורעים הנודע. "המשפחות ידאו מלהיכנס למקום, פן ידבקו בחולי, ואבא היה עושה זאת במקומם, ומוסר דרישת-שלום למשפחות. אני ואחי הגדול, רבי רפאל בנימין זצ"ל, היינו מתלווים לאבא ומחכים בגן הנאה שהיה בכניסה לבית החולים. אבא לא רצה שניכנס פן נידבק, חוץ מיום ראש השנה, אז אבא פקד עלי שאתקע בשופר בבית החולים, וכן עשיתי. בכניסתי לבית החולים ראיתי מראות של זוועה; חלק מהחולים עורם נעשה חידודין מרוב שהפצע אכל להם את העור עמוקות. ואז כשתקעתי היו מסמך בכיות נוראות. זה היה מדהים", נזכר הרב לוינ'צ"ל בערגה, כאילו הוא שב ממנהרת הזמן לאותם רגעים.

"זו לא הייתה סתירה", אומר הבן הרב שמחה שלמה שליט"א (זצ"ל), במענה לשאלתנו בפרדוכס שהילך סביב דמותו של האבא הדגול - 'עץ חיים' החרדי-הישן, מול התנהלותו מול אישי הצינונת החדשה. "אבא היה קם מוקדם בבוקר, וכבר אז קיבל קהל, ול'עץ חיים' היה הולך מאוחר יותר. בכלל", הוא מוסיף, "אבא כבר התחיל בזה כבר קודם, כבר שלמד בשיבת 'תורת חיים', ומלבד זאת, הוא קם השכם בבוקר, אז הסתדר עם זה" דברים אלו, עומדים כמובן, בניגוד נחרץ למה שאי-אלו אנשים רוצים להציג את דמותו של רבי אריה באופן מעוות, ולקרבו לדמותם, ולא היא. רבי אריה היה בן הישוב הישן בשיא האוטנטיות, ולא כל הרוצה ליטול את שמו יבוא ויטול.

***

הרב שמחה שלמה לוינ'צ"ל שליט"א (זצ"ל), איש "צנוע ומעלי" הוא, אשר נודע בסוד קדושים רבה. בביתו הקט שברחוב אלקנה, הוא מקבל קהל במשך שעות רבות ביממה, ועסוק, כמו אביו ואחיו, גם ב'הוצאת לחש' נגד עין הרע. על שולחנו נערמים פתקים רבים ובהם שמות של מבקשי עצה. הוא נראה מתנענע ברטט כשהוא עוסק במלאכת-הקודש הדיסקרטית הזו, אבל הוא לא מבין את פשר חקירתנו בדבר הלחש הזה. "זה לא מהיום; זה כבר מקדמונים. מהגר"א ורבי חיים מוואלוואז'ין. עשינו את זה כבר פעמים רבות גם למרנן הגאון רבי עובדיה יוסף זיע"א והגרי"ש אלישיב זיע"א", הוא מגלה. דומה, כי חוט של חסד משוך עליו, על רבי שמחה שלמה, ראש כולל בירושלים ומדמויות הזוהר השקטות שלה. שני תכונות אופי הוא מסוג בעצמו: מחד, הוא נשמע תקיף וקשה כארז, חודר כליות ולב, ומאידך רך כחמאה, אשר בליבו האבהי הרחב כאולם סובל את צרתם של הרבים, וצרתם לו צר. אין-ספק, דמות פלא. השיחה עם הרב לוינ'צ"ל נחתמת. נראה כי איננו מחבב את אריכות הדיבור. עם הסתלקותו השבוע, והוא בגיל 89, נחתם גם פרק היסטורי עלום ובלתי-נודע של גאון ירושלמי מדור ארזים. ת. נ. צ. ב. ה.

"אני חי בבית של אלוקים"
"כי-אם בית אלוקים": יצחק נאמן, תושב שכונת נחלאות הירושלמית, פגש השבוע הומלסים שחיים בעליבות בצל הצינה החורפית. המפגש הזה הוליד טור אישי וקריאה כנה: החישו סעד לדרי-הרחוב! * לתשומת-לב!

1. חורף ירושלמי בחוץ. קור-כלבים שורר. ואנוכי, לומד אני בבית המדרש המרכזי בשכונת 'בתי ראנד'. במבואת בית הכנסת מוצא אני יהודי צנום עטוי במעיל הנראה גדול ממידותיו שאוכל הוא 'פיתה-פלאפל'. חזותו העלובה כשל 'הומלס' עזוב.
 "הנך גר כאן?", הוא מתעניין. אני משיב ב'הן'. "יש לך סיגריה?", הוא מבקש. נראה היה אדם אומלל ונדכא, ואמרתי לעצמי, כיהודי, שלמרות שאון החורף, אתאמץ למענו. אני מורה לו לבוא איתי לביתי הסמוך, שם יש בידי טבק וניירות לגלגול, ואגלגל לו סיגריה. החלתי לגלגל סיגריה ופתחתי בדברים. שאלני אם אוכל לגלגל לו עוד אחת לעתיד לבוא, כי דמים אין לו. לחשתי לעצמי: 'לי, הדבר עולה פרוטות זעומות אך לו מדובר במצרף יקר-ערך. ודאי הוא אפוא שאטרח למענו'. באתי עמו בדברים והוא שח: "כילד, התגוררתי כאן בשכונה. ברבות הימים, והיה זה לפני שנים רבות, נסעו הוריי חול"ה". אחרי כמה שניות, השפיל עינו במבוכה והפטיר: "היום, אני קצת הומלס..". נבון הייתי. לא ידעתי מה להשיבו. בביתי החמים אני שרוי וגשם זלעפות ניתך בחוץ ומי יודע מה יעשה לו. והנה הוא ממלמל לעצמו ואומר בפנים מבוישות-מחויכות: "תראה, לפעמים חושב אני על-כך שאני מתגורר בביתו של האלוקים - שהוא העולם כולו, והדבר מעודד אותי...". נפרדתי ממנו לשלום.

2. כאשר נכנסתי אל ביתי החמים הרהרתי בעצמי: "לפעמים אני רואה הומלסים בצדי הרחוב לועסים פיתה יבשה ואני שוכח שמאחוריהם סיפור חיים. שמא ואולי גם להם היו תקוות וחלומות שהתנפצו ברגע אחד של מצוקה. והנה היום ישובים הם בגפם ברחובות-קריה ירושלמיים, מצפים בכליון אנושי לחום (תרתי-משמע).

3. מדם-ליבי אני חוקק הדברים עלי-גיליון. פשוט מדם-ליבי. אני רוצה שפשוט תשימו לב: בפעם הבאה שאתם חולפים ליד דר-רחוב, חמלו עליו והשיטו לו יד וסעד. רחמים רבותי, רחמים.

קוראים כותבים
גאבות
דרושים: מחפשי נקודות טובות
 (תגובה למדור "נקודה טובה" - גיליון 211)

ת.ר.
 רמות, ירושלים

לכבוד מערכת 'פרש' {י} ת השבוע. אני ובני-ביתי קוראים בשקיקה ובעונג מידי שבוע את הגיליון. אך מדור 'נקודה טובה' שובה במיוחד את ליבי. לוואי יהיה שבזכותכם ילמדו אנשים ולא יחפשו את מומי האחר אלא יראו בנקודות החיוביות שלו. וגם אם מאדם שהקשר שלו ליהדות רופף - אם בכלל ישנו כזה. בברכת התורה.